

Curs 1988-1989

INSTITUCIONS I DRET COMUNITARI

Programa pel professor ajudant Rafael Grasa, amb la
col.laboració de Manuel Cienfuegos

Tema 1 . La formació de la Comunitat Europea

Arrels filosòfico-polítiques de les idees d'Europa. Els precedents. El marc de la postguerra: una Europa bicèntrica i bipolar. Precisió conceptual: cooperació, integració, unitat, unificació...El procés de construcció comunitària. Els Tractats fundacionals des d'un punt de vista polític. Successives ampliacions i membres. Algunes visions crítiques: del mercat "incomú" a la "superpotència en marxa"

Tema 2 . La Comunitat Europea com forma d'organització política

Teories de la integració: federalisme, funcionalisme i neofuncionalisme. La teoria de la integració i l'anàlisi de la conducta internacional dels Estats. La C.E. com nou tipus d'organització internacional. Els trets definidors: la constitució comunitària i l'ordenament jurídic propi; les competències executiva, legislativa i judicial i el sistema institucional quadripartit; el mètode de treball econòmic per a la construcció política; de la lliure circulació de treballadors a l'Europa dels ciutadans; les polítiques comuns; personalitat jurídica internacional i recursos propis; de la Comunitat a la Unió Europea

Tema 3 . La presa de decisions a la Comunitat Europea

Com analitzar la presa de decisions en una organització internacional. El funcionament escrit i no escrit . Els òrgans fonamentals de la CE. El Consell: organització, infraestructura , formes de votació. La Comissió: organització, funcionament i funcions. El Consell i la "subversió" dels mecanismes de presa de decisions. El control de la Comissió. El Parlament: organització, funcionament i atribucions. El Tribunal: organització, funcionament i competències. Estudi de casos. Els grups de pressió i les institucions de la Comunitat Europea

Tema 4 . Òrgans complementaris i paracomunitaris

Òrgans complementaris prevists pels Tractats: Tribunal de Comptes, Comitè Consultiu de la C.E.C.A. i Comitè Econòmic i Social. El Comitè de Representants Permanents. El Banc Europeu d'Inversions. D'altres òrgans. Òrgans paracomunitaris: el Consell Europeu. La Conferència dels Estats membres al sí del Consell. Les instàncies de la cooperació política.

Tema 5 . Procesos de decisió i control no jurisdiccional

Elaboració de propostes. Consultes al Parlament i al Consell Econòmic i Social o al Comitè Consultiu. Examen dins el Consell de Ministres. Tècnica d'elaboració de la decisió. EL control de la Comissió: procediments. EL control pels Estats membres. Estudi de casos

Tema 6 . Les relacions exteriors

Relacions exteriors i la cooperació política. La Comunitat Europea i les institucions internacionals. Política exterior econòmica. Procés d'adhesió o ampliació. Associació d'Estats europeus. Unió duanera o zona de lliure comerç. Acords comercials preferencials . Acords comercials no preferencials. La relació amb els països ACP, la zona mediterrània, Estats Units d'Amèrica, els països de l'Est. Relacions amb d'altres països o zones del planeta.

Tema 7 . Algunes qüestions d'actualitat

La Comunitat Europea i el tema de la Defensa. Cooperació Política Europea. Canvis i problemes derivats de l'Acta Única Europea. La política exterior espanyola i la relació amb la Comunitat. Línies de tendència respecte del futur.

Tema 8 . El dret primari o originari

Els Tractats fundacionals de les Comunitats des d'una perspectiva jurídica. La personalitat de la Comunitat. Les característiques del dret de la Comunitat: el debat sobre el seu caràcter originari. Composició, posició i funcions. àmbit d'aplicació territorial. Esmena i revisió.

Tema 9 . El dret derivat

El Reglament. La directiva. La decisió. Els actes no obligatoris. Els actes atípics.

Tema 10 . El dret complementari

Decisions i acords dels representants dels Governes dels Estats membres reunits al Consell. Convenis complementaris entre Estats membres. El dret resultant de les obligacions internacionals de la Comunitat.

Tema 11 . El dret no escrit i la jurisprudència

Els principis generals del Dret. Les decisions del Tribunal de Justícia de les Comunitats.

Tema 12. La-Integració del Dret comunitari en el dret dels Estats membres:I) la perspectiva de la jurisprudència comunitària

Aplicabilitat i eficàcia directes del Dret comunitari. Primacia del Dret comunitari. La distribució interna de competències en ordre a l'execució. del dret comunitari.

Tema 13. La perspectiva del Dret dels Estats membres

La integració i la primacia del dret comunitari: disposicions constitucionals i garanties jurisdiccionals. Les antinòmies entre les regles comunitàries i disposicions constitucionals dels Estats membres-

Tema 14 . L'execució del Dret comunitari als Estats membres d'estructura territorial complexa

Competències de les entitats públiques territorials per a l'execució del dret comunitari. Garanties de les institucions centrals de l'Estat.

Tema 15 . El control del Tribunal de Justícia de les Comunitats

Naturalesa del control. El recurs d'anul·lació. El control incidental de la legalitat. El recurs per inactivitat. Recurs per incompliment. Recurs per responsabilitat extracontractual. El recurs prejudicial.

NOTA: El 7 primers temes tindran un tractament eminentment polític, enmarcat en el context de les relacions internacionals. La resta, pel contrari, assumiran la perspectiva pròpia del Dret.

ORIENTACIONS BIBLIOGRAFIQUES

A.- Bibliografia bàsica

- P. Aldecoa, La Unión Europea y la reforma de la Comunidad Europea, Madrid, Fundación IESA/Siglo XXI, 1985
- D. Allen /R. Rummel/W. Wessels, European Political Cooperation, London, Butterworth Scientific, 1982
- G. Issaac, Manual de Derecho Comunitario, Barcelona, Ariel, 1985
- M. Medina, La Comunidad Europea y sus principios constitucionales, Madrid, Tecnos, 1974
- C. Phillip, Textos constitutivos de las Comunidades Europeas, Barcelona, Ariel, 1985
- P. De Schouteete, La coopération politique européenne, Paris/Bruxelles, Nathan-Labor, 1986
- J. Subirats/P. Vilanova, El Parlamento Europeo, Barcelona, Ariel, 1984
- A. Truyol y Serra, La integración europea. Idea y realidad, Madrid, Tecnos, 1972
- C. Tugendhat, El sentido de Europa, Madrid, Alianza, 1987
- Ch. Zorgbibe, La construction politique de l'Europe. 1946-1976, Presses Universitaires de France, 1978

Cal disposar dels Tractats fundacionals de les Comunitats Europees i de l'Acta Única

B.-Bibliografia complementària general

- R. Joliet, Le droit institutionnel des Communautés Européennes, Liège, Fac. de Droit, 1983
- J. Galtung, La Comunidad Europea: una superpotencia en marcha, Buenos Aires, Nueva Visión, 1976
- J.V. Louis, El ordenamiento jurídico comunitario, Bruselas, Comisión, 1980
- R. Plender, Introducción al derecho comunitario, Madrid, Civitas, 1984

Es donarà, a més, bibliografia específica per a cadascun dels diversos epígrafs del programa

PUBLICACIONES

A)llibres

- R. Grasa et alt., Anuario sobre armamentismo en España.1987-88, Madrid, Debate/CIP, 1988. Cap. sobre "La política de defensa española tras el referéndum", op. cit., págs. 13-50
- R. Grasa et. alt. , Anuario sobre armamentismo en España.1986, Barcelona, Fontamara/CIP, 1986. Cap. sobre "España y la política de bloques", pàg. 53-112
- R. Grasa et alt. , Cultura de Paz y conflictos, Zaragoza, Diputación General de Aragón/Centro Pignatelli, 1988. Cap. "Ciencia, científicos e investigación para la paz", pàg. 163-184

B) Articles, pròlegs i col.laboracions curtes

- "El comercio de armas y su impacto en el tercer Mundo" ,Razón y Fe, juliol-agost 1987.
- Edició, pròleg i glossari terminològic anglès -castellà al llibre de W. Arkin/R. Fieldhouse, El campo de batalla nuclear, Barcelona, Ariel, 1987
- "Pedir la luna", pròleg a l'edició castellana del llibre de Ben & Edward Thompson, La guerra de las glaxias, Barcelona, Crítica, 1987
- R. Grasa i L. Lemkow, veu "Pacifismo" dins R. Reyes(editor),Terminología científico-social.Una aproximación crítica, Barcelona, Anthopos, 1988
- R. Grasa i Pere Mir, "Aspectos tecnológicos de la política de defensa española", Economsitas (Revista del Colegio de Economistas de Madrid), 22, octubre.noviembre 1986
- "The Non-Proliferation Treaty:an Overview", dins I. Lazslo (editor) Q World Encyclopedia of Peace, vol. II, Londres, Pergamon, 1986
- "The Philosophy and Politics of Nonviolence",World Encyclopedia of Peace ,Pergamon Press, 1986
- "España y el Tratado de No Proliferación Nuclar",Pápeles para la paz, 2, 1985
- R. Grasa i V. Fisas, Selecció, edició i pròleg de J. Galtung,Sobre la paz, Barcelona, Fontamara, 1986

- R. Grasa i V. Ríos, Apunte sobre la evolución del PSOE y la situación del movimiento por la paz¿Es posible otra política de defensa para España?", mientras tanto, 22, 1985
- "La defensa de España, el atlantismo encubierto y los modelos alternativos", mientras tanto, 25, 1985
- "La necesaria utopía del desarme", pròleg a l'edició castellana de El juego del desarme, Alva Myrdal, Madrid, Debate, 1984
- "Los movimientos pacifistas en la era nuclear", mientras tanto, 18, 1984

Conferències, cursos i seminaris impartits recentment

Més d'una trentena per encàrrec i/o a llocs com Col·legi de Doctors i Llicenciats de Barcelona, CIDOB, Càtedra de Derecho Internacional Público de Córdoba, Universidad de Salamanca, Universitat de València, Universitat de Barcelona, Centro Pignatelli/Universidad de Zaragoza, Fundación de Investigaciones Marxistas, Instituto Fe y Secularidad/Fundación Friedrich Ebert.